

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

"Kruisdragen"

"En zij dwongen een Simon van Cyrene.... dat hij Zijn kruis droeg".

Markus 15:21

Jezus volgen op de lijdensweg dat houdt nogal wat in. Ik bedoel dan niet allereerst in de persoonlijke beleving, want wie kan Zijn lijden recht betrachten, maar Hem volgen naar de schriftten. Wie daar naar mag staan, zal veel onderwijs ontvangen, want de Via Dolorosa geeft ons een blik in die onpeilbaar diepe zee, die vol is van gedachten. Eén gedachte springt daarbij, hoe kan het anders, direct in het oog. Over de lijdensweg valt de schaduw van het kruis in eigen leven. Bekend is de geschiedenis van Simon van Cyrene, zij bepaalt ons bij de uitleiding van Jezus buiten Jeruzalem. Hij is op weg naar Golgotha, waar het zwaarste lijden Hem nog wacht. Onderweg daar naar toe, dreigt Hij onder de last van Zijn kruis te bezwijken. Naar Zijn menselijke natuur heeft Jezus de grens van Zijn krachten bereikt. Zijn Vader komt Hem op de lijdensweg te hulp.

Troostrijke gedachte: God geeft met het kruis ook de kracht het te kunnen dragen. Zou hij dat nalaten, wij zouden allen het kruis proberen te ontlopen. Ook Simon van Cyrene was niet bereid om het kruis van Jezus op zich te nemen. Iedere andere gedachte is hier misplaatst. Helaas zijn die er altijd geweest, geboren uit een fantasierijke geest, die het lijden van Jezus en het kruisdragen met Hem tot een "mooi verhaal" willen maken. Maar het lijden is niet "mooi" en het kruisdragen evenmin. Het is verschrikkelijk. Simon heeft echt niet uit medelijden met Jezus het kruis op zich genomen, we zullen nooit en te nimmer het kruis uit medelijden kunnen dragen. Dat is beslist onmogelijk. Het wordt alleen mogelijk door het geloof. Simon moest ertoe gedwongen worden. Vluchten was voor hem uitgesloten. Veel liever had hij zich zoals velen, in

die dagen al, neutraal willen opstellen tegenover Jezus. De neutrale zone: een bekend terrein voor vele kerkgangsters vandaag. Hun leven blijft in het vage. Zij vinden het al heel wat, wanneer zij naar eigen gedachten "goed" leven en hun "best" doen. Maar wat zal er van al dat goede en beste overblijven als Jezus Zijn roepstem eens zal laten horen? "Zo wie achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij". Door het Evangelie dwingt de Heere ons daartoe. Of liever gezegd: Zijn liefde zal ons dwingen. Simon moest ook van een gedwongen kruisdrager een gewillige gemaakt worden. Daarbij moeten wij niet in de veel gemaakte fout belanden dat wij meer aandacht voor Simon zouden hebben dan voor Jezus. Die het kruis heeft gedragen en de schande veracht. In heel de lijdensweg gaat het uitsluitend om Hem, en als wij Hem mogen volgen dan mogen onze ogen niet afdwalen naar anderen, die op Zijn weg geplaatst werden. Nee, we moeten juist hier niemand anders zien dan Jezus alleen! Het behoort tot Zijn vernedering, dat het kruis van Hem tijdelijk werd afgenomen, terwijl de vloek van het kruis ten volle op Hem bleef rusten. Wat Jezus werkelijk vernedert, kan geen mens van Hem over nemen. Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht. Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een ieder naar zijn weg; doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheden op Hem doen aanlopen.

Is dat geen eeuwig mysterie? Met begrijpen zal het toch niet verstaan worden, maar het geloof mag nu het onbegrepene aangrijpen; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. Wie dit geheim mag leren verstaan, zal zich verwonderen en zal naar de mate van de genade, die God wil verlenen, geloofsgemeenschap ontvangen met het lijden van Christus. Dan wordt in het beginsel het roemen

in Zijn kruis geboren, waarvan de apostel blijmoedig mocht getuigen. Door welke ik de wereld en de wereld mij gekruisigd is. Gedwongen kruisdragen wordt dan niet slechts een gewillig, maar ook een gezegend kruisdragen. Wij mogen geloven dat het kruisdragen voor Simon van Cyrene tot zegen gesteld mocht worden. Hij wordt in onze tekst de vader genoemd van Alexander en Rufus. Twee namen van mannen, die wij later in de brieven van Paulus tegenkomen, o.a. Romeinen 16:13. het kruisdragen achter Jezus aan, heeft dus voor Simon een diepere betekenis gekregen. Het behoort tot de hemelse pedagogie om het lijden te heiligen aan harten van allen, die God liefhebben. Door lijden en kruisdragen moet ons leven geheiligd worden. Het kruis van Christus op ons nemen, betekent niet minder dan het sterven aan ons eigen ik. Er moet een streep door heel ons verloren bestaan voor God. De HEERE komt ons daarin te hulp in de weg van het kruisdragen, waardoor alleen onze zelfverloochening verdiept kan worden.

Anders blijven we, die we zijn: vijanden van het Kruis van Christus. Door Gods genade wordt het kruisdragen gebruikt om ons te oefenen in het verloochenen van onszelf. Kruisdragen vraagt het offer van ons leven, zonder dat het ooit een verdienstelijk karakter zal krijgen.

Wie dat meent, bedriegt zichzelf. We moeten er dan ook voor waken en geen optelsom gaan maken van alles wat ons al in dit leven overkomen is. Niet het vele levensleed in de vorm van ziekte, armoede of rouw, zal ons kunnen behouden. Zalig worden, kan alleen door het geloof en voor dit geloof wordt het kruisdragen, dat aan Jezus mag verbinden, een smeltkroes tot heiliging van het leven. Wie kan Gods wijsheid doorgronden? Wat kan ons levenskruis een raadsel betekenen! U durft wellicht met niemand

erover te spreken. Kruisdragen kan strikt persoonlijk en zo teer liggen. Uw verborgen verdriet over uw man, uw vrouw of uw kind? Wat kan uw liefde voor de Heere en Zijn dienst een innerlijk verzet oproepen, juist bij degene met wie u zich zo van harte verbonden mag weten. Maar Jezus heeft gezegd: "Die vader en moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig". En zelfs op een andere plaats: "Indien iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader en moeder, vrouw en kinderen en broeders en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn".

Met haten wordt hier uiteraard niet bedoeld: afkeer hebben van, maar stellen boven Mij! Kruisdragen is altijd een weg tegen vlees en bloed in. Wij moeten ervoor ingewonnen worden, zoals Simon. Hij zal er op de bewuste dag ook niets van begrepen hebben, dat Jezus' weg naar Golgotha zijn levenspad kruiste. Wie van ons begreep het wel direct? Toen de Heere tot u kwam in de weg van het kruisdragen? In die onbegrijpelijke weg, waarin u Asaf beter leerde verstaan dan Paulus. Het kostte u zoveel

moeite, want ook uw voeten waren in leed bijna uitgeweken. Het viel u moeilijk nog langer te geloven, dat ook in een weg van tegenspoed en beproeving, de Heere Zich niet vergist.

Niet minder dan een wonder is er voor nodig, namelijk het wonder van het geloof om niet te twijfelen aan de liefde van God, die tot ons komt in de weg van het kruis. Het is een bijzondere genade van God, wanneer het kruis, (en lees dan maar het Kruis van Golgotha) ons niet langer van Hem afhoudt, maar tot Hem mag trekken. Onwederstandelijk met koorden van liefde, want hierin is de liefde van God geopenbaard, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat wij zouden leven door Hem. En wie mag leven door Hem wil ook lijden voor Hem en met Hem. Alle dingen zijn mogelijk door het geloof, waardoor Paulus die zich eerst in alle hevigheid tegen het Kruis van Christus had verzet, het zegelied van de geloofsoverwinning mocht bezingen. Totdat... hetzelfde Kruis hem op de knieën bracht en de liefde van Christus in zijn

hart werd uitgestort, dan worden hem alle dingen mogelijk, want wie en wat zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking of benauwdheid of vervolging of honger of naaktheid of gevaar? Want om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood, wij zijn geacht als schapen ter slachting. Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem die ons liefgehad heeft (Rom. 8:35-37). Mag u in dit lied meezingen? Misschien aarzelend of stamelend, want wij bereiken niet allen dezelfde toonhoogte. Maar toch zingen met een traan in het oog en wellicht vanuit het door verborgen verdriet verscheurde hart. Zingen, omdat u de zegen van God niet durft te ontkennen. Niet ondanks, maar dankzij dat kruis in uw leven. Zalig is de man, die het kruis verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft aan hen, die Hem liefhebben.

J.H. van Dijk

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie van ds. J. H. van Dijk opgenomen over Markus 15:21 getiteld "Kruisdragen". Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een artikel over de lijdenspreken van Kohlbrugge naar aanleiding van een boek met achttien preken van zijn hand. Ds. P. Roos schrijft over de vraag die op kerkvisitatie aan de orde komt: "Leidt de predikant met stichting de kerkdiensten...?" Ds. Tanis schrijft over "De vereisten voor ouderling- zijn" naar aanleiding van 1 Tim., 3:2-7. Ds. K. Hoefnagel gaat in zijn vragenrubriek in op Romeinen 8:16 waar staat "Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn." Zelf hebben we een derde artikel geschreven over de zaligsprekken. Tenslotte werden enkele persberichten opgenomen.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

We willen u de datum en de sprekers doorgeven:

D.V. Zaterdag 22 april in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam, Binnen-griend 25.

Sprekers: 's morgens aanvang half elf: sprekers: ds. M. Vlietstra, ds. K. Hoefnagel.

's Middags aanvang 2 uur: sprekers: ds. P. Roos en ds. L.W. van der Meij. Voor kinderopas zal gezorgd worden.

Fam. ds. K. Visser

Onze vriend ds. K. Visser mocht door Gods goedheid afgelopen zaterdag (opnieuw) in het huwelijk treden. We wensen hem met zijn vrouw en kinderen van harte Gods zegen toe in gezin en in de gemeente van Barendrecht.

Verschijsning volgende nrs.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. in de loop van week 15 verschijnen, dus in de week van de Goede Vrijdag. Dit zal een speciaal nummer zijn omdat de stichting 'Bewaar het Pand' dan veertig jaar bestaat.

Het daaropvolgende nummer zal D.V. weer een gewone aflevering van ons blad zijn. Kopij graag binnen donderdag 20 april.

AvH

DE LIJDENDE CHRISTUS

Het was in de zomer van 1833 dat dr. H.F. Kohlbrugge een reis langs de Rijn ondernam. Enkele maanden tevoren was zijn jonge vrouw Catharina Louise Engelbert in de Heere ontslapen. Door haar ziekte en dood maar ook door allerlei lijden aan de kerk waren de lichaamskrachten van de ambteloze Kohlbrugge afgemat. Om weer enigszins te herstellen, was hij op advies van zijn arts op reis gegaan. Zo arriveerde hij in Elberfeld in het Duitse Wupperdal. Er had daar enige tijd tevoren door de prediking van de oude ds. G.D. Krummacher een geestelijke opwekking plaatsgevonden. In Elberfeld had men al veel gehoord over die Hollandse prediker die in de vaderlandse kerk van Nederland niet preken mocht. Maar in Elberfeld werd het hem wel toegestaan. Zo preekte hij op woensdagavond 31 juli over de woorden uit Romeinen 7: 14: "... maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde."

Hoe Kohlbrugge er toe gekomen was om deze preek voor te bereiden, heeft hij later aan een van zijn leerlingen verteld. Hij was in die dagen in bange zielenstrijd. Hij vertelde hoe hij voor de Heere neerlag en met de heilige God worstelde om het rechte verstaan van het Evangelie en om de troost van zijn ziel. En toen was het dat er als het ware een goddelijke stem in zijn hart klonk, een dringende vraag: "Zijt ge met Mijn Lam tevreden?" Kohlbrugge kon niet anders antwoorden dan: "Ja, Heere!", waarop hij het antwoord ontving: "Dan ben Ik ook met u tevreden. Sta op en schrijf!" Dat laatste deed hij en schreef *"in einem Guss"* (in één uitgieting) zijn schets voor de preek over Romeinen 7. *"Ik ben vleselijk, komma, verkocht onder de zonde."* Juist die komma was voor hem een goddelijke openbaring, waardoor hij als *"dronken van troost"* was. Hijzelf was vleselijk, niet meer dan vleselijk, door en door vleselijk. Maar zó, zoals hij was, zag hij de hemel geopend en het Lam. Als een vleselijk mens, en niet meer dan dat, wist hij zich door de heilige God geheiligd en gezaligd. Hij hoefde slechts met Zijn Lam tevreden te zijn – en zijn God sprak hem vrij.

de leer van het Lam

Ik moest aan deze ontroerende geschiedenis denken toen ik de onlangs verschenen bundel met lij-

denspreken van Kohlbrugge in handen kreeg. Ooit heeft iemand gezegd dat de theologie van Kohlbrugge het best getypeerd kan worden met de term *Agnologie*, dat wil zeggen: de leer aangaande het Lam. U begrijpt dat daarmee bedoeld wordt op de Heere Jezus, namelijk Hij, van Wie Johannes de Doper heeft getuigd: "Zie, het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt." Het is terecht gezegd. In het centrum van Kohlbrugges prediking staat de Christus der Schriften, de Gegevene van de Vader. Van eeuwigheid God – maar mens geworden.

Al heel wat jaren heb ik de bundel met lijdenspreken in de boekenkast staan. Ik moet zeggen: het boek is bijna stuk gelezen. Het is een oorlogsdruk uit 1941, in een bruine kartonnen kaft. Inmiddels hangen de rafels erbij. Maar toch is juist dat boek mij lief: *'Lijdenspreken, gehouden in de jaren 1847, 1848 en 1849 door dr. H.F. Kohlbrugge, in leven predikant bij de Nederlandsch-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld. Uitgegeven vanwege de Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften'*. Achttien preken zijn het, allemaal dus over het lijden en sterven van de Heere Jezus.

De eerste druk in onze taal dateert al van 1876, een jaar na het sterven van Kohlbrugge. Ik wil u niet onthouden wat de initiatiefnemer en bewerker van toen in zijn 'Voorbericht' heeft opgetekend. Hij wees erop dat deze "leerredenen" uitmunten *"door eene heldere voorstelling van het gansche werk onzer verlossing, dat door God Zelf uit eeuwige vrije ontferming in Zijn eniggeboren Zoon is tot stand gebracht; zij toonen schier op elke bladzijde aan: de ongerechtigheid van alle vleesch en de gerechtigheid Gods, aan welker eisch de mensch Jezus Christus, de Zoon Gods, volkomen heeft voldaan, om Zijn volk voor eeuwig uit de macht der hel te verlossen; zoo komt het borgtochtelijke van het lijden onzes Heeren tot zijn recht, dat in de prediking onzer dagen schaars gevonden wordt, en waardoor zoo veel en zoo rijke troost in de ziel van den verslagen zondaar vloeit."*

Ik ben er blij om dat er onlangs een herdruk van deze bundel is uitgekomen. Nu samengebracht in een fris-

ogend boek, terwijl de taalvorm enigszins is aangepast aan de taal van onze tijd. Maar zonder afbreuk te doen aan de diepborende inhoud. Het boek is onderdeel van een serie waarin ook andere Kohlbrugge-boeken verschenen zijn: *Aanvechting. In Zijn Beeld. Gouden kleinood. Toevlucht*. Samenstellers van deze fraaie bundels zijn de heren T. van Es en H. Boele. Ik ben hen er dankbaar voor.

hardnekkige liefde

Zoals hiervoor al bleek, was Kohlbrugge een prediker die wist waarover hij sprak en schreef. Hij was niet alleen een groot kenner van de Heilige Schrift, een geleerde in de oude bijbeltalen. Maar hij wist ook wie de mens is; door genade had hij zichzelf leren kennen. Evenals de apostel Paulus wist hij dat hij voor de heilige God niet kon bestaan, vleselijk als hij was, niet alleen voor maar ook na ontvangen genade. Hij had een diepe en grondige kennis van het menselijke hart. Maar hij wist tegelijkertijd dat hij – zoals hij was: onheilig en verloren! – voorwerp van eenzijdige goddelijke liefde was geworden. De Heere had hem gevonden als een arme en ellendige, maar zo was hij beweldadigd met de genade van Christus. Nu is dit het opvallende in het spreken en in de preken van Kohlbrugge: hij weet niet van een 'bekeerd' mens en van een 'gearriveerd' mens, maar van één die bedelaar is en bedelaar blijft. Daarom draaien de preken van deze "onheilige heilige" niet om allerlei menselijke ervaringen en bevindingen, maar het gaat hem om God en Zijn Wet. De eer van God moet gehandhaafd worden. De praktijk in het leven van de mens is echter dat die eer in het geheel niet gehandhaafd wordt. Daarom schroomt Kohlbrugge ook niet om de dood te schrijven op alles wat van de mens is. Hij is een Wetsovertreder, op wie de vloek van de rechtvaardige God rust. Er is maar één Mens die het recht van God heeft vervuld. Dat is Zijn eigen Zoon, de mens Christus Jezus. Zo lief heeft God de wereld gehad dat Hij deze Zoon gegeven heeft. Opdat een ieder die in Hem gelooft, toch niet verloren zal gaan, maar het eeuwige leven zal ontvangen. De Heere Jezus heeft de zaligheid verworven in de weg van lijden en sterven. Over Hem is het gericht van God voltrokken, maar het is opdat de Zijnen in het gericht zouden worden vrijgesproken. Wie zal zalig

zijn?, vraagt Kohlbrugge. Zijn antwoord luidt: die zo zondig en verloren is dat hij buiten de door God gegeven Zaligmaker niet kan leven en niet kan sterven. Ergens vat Kohlbrugge het leven van een gezaligde zondaar als volgt samen: "de geschiedenis van een mens die hardnekkig zondigt en die slechts door hardnekkige liefde wordt behouden."

Eén van de meest kernachtige preken uit deze bundel is die over 'De Heiland, dragende Zijn kruis'. Daarin zegt Kohlbrugge dat Christus in Zijn stervensweg de heerlijkheid, dat is de zaligheid, verworven heeft. Niet voor zichzelf maar voor zondaren. Hij zegt het zo: *"Daarom rustte op Hem de heerlijkheid Gods, de heerlijkheid der genade, opdat zij ten deel zou vallen aan de buiten staande armen en ellendigen, aan hen die vanwege hun zonden beven en sidderen en naar genade dorsten."* Tot hen spreekt deze Zaligmaker over een zalige ruil: Hij heeft hun dood op Zich genomen om aan hen het leven dat Hij verwierf te schenken. *"Nu ziet gij wat Mijn genade is. Ik sla uw ongerechtigheid niet gade. Toen u Mij niet kende, kende Ik u. Toen u naar Mij niet vroeg, ben Ik uit de eeuwigheid verschenen. Toen u Mij niet zocht, ben Ik door u gevonden. (...) U hebt Mij gedood en in diezelfde tijd heb Ik u uit uw dood tevoorschijn geroepen. Ik ben uw dood een dood geworden. Uw dood is in Mijn dood in de dood gegaan en nu ben Ik uw leven. Zo waarachtig als Ik uw leven ben, wees niet bevreesd, beef niet, Ik leef en u zult ook leven!"*

voor de aangevochtene

Het valt me telkens weer op: in al Kohlbrugges preken en ook in deze lijdenspreken is er een telkens blijken-de veronderstelling. En dat is deze veronderstelling: de troost van het Evangelie wordt alleen verstaan door de aangevochten mens. Want het is een troost die niets bij de mens zoekt, een troost die alle kwaliteit van de mens, ook van de vrome mens, afsnijdt. Een troost die haaks staat op het leven en het streven van het vlees. De troost van het lijdens- en stervens-evangelie is er voor de mens die, zoals in de woestijn eertijds, gebeten is door de slangen, ten dode gebeten door de slangen. En die daarom wan-hoopt aan eigen werken, maar het geheel hebben moet van de werken van een Ander. En zo iemand kan niet

van de Christus des Heeren vandaan blijven. Daar is hij te arm en te ellendig voor. Die kan alleen maar God toevallen in Zijn deugden en Christus in Zijn zalige beloften.

Ten bewijze daarvan een enkel fragment, min of meer willekeurig gekozen. *"De gerechtigheid van alle vlees is te schande geworden. En Gods gerechtigheid daarentegen is heerlijk aan de dag gekomen. De almachtige en sterke God heeft het proces gewonnen en wij hebben het verloren. Met onze macht is het niets gedaan en met onze gerechtigheid is het een afgesneden zaak. Wij hebben niets meer te zeggen, maar de hand op de mond te leggen. Wij hebben ons diep te verootmoedigen in stof en as en ons nochtans te verheugen dat de zaligheid van onze God en van Zijn Christus is, Die het alléén in Zijn hand heeft zalig te maken en te verdoemen. Daar Hij het in Zijn hand*

heeft om zalig te maken, moet ook zalig zijn en blijven al wat zich in zijn verlorenheid tot Hem wendt."

Ik zal nu verder niets toevoegen om de prediking van Kohlbrugge, waarbinnen zijn lijdenspreken het hart vormen, te typeren. Ik besluit met een kenmerkend woord van deze prediker zelf, waarmee Hij kernachtig aangaf wat genade is. *"Hij, Christus, is veel meer verblijd dat Hij redden zal wat verloren is, dan het verlorene verblijd is, dat het tot Zijn genade mag komen."*

N.a.v.: Dr. H.F. Kohlbrugge, *De lijdende Christus. 18 preken over het lijd en sterven van de Heere Jezus. Opnieuw bewerkt en ingeleid door H. Boele. Uitgeverij De Groot Goudriaan te Kampen. Gebonden. ISBN 90-614-0932-2. 351 pag. Prijs €24,90*

DE VEREISTEN VOOR OUDERLING- ZIJN

1 Tim. 3:2-7

In ons kerkboek staan verschillende formuleren, die van betekenis zijn voor het werk in de gemeente. In een bevestigingsdienst wordt het desbetreffende formulier gelezen. Van zelf is dan ook het meelesen, maar het is niet juist, wanneer ambtsdragers nalaten om het formulier wat betrekking heeft op hun ambt van tijd tot tijd te lezen. Er wordt nogal wat vereist voor het ambtelijke leven. Men heeft ook veel beloofd. Men kan weten hoe de plaats en de houding moet zijn in de gemeente en de samenleving. In het eerste vers van hoofdstuk 3 gaat het over de opziener. In het licht van het Nieuwe Testament gaat het zowel over een predikant als over een ouderling, over het leerambt en over het regeerambt. Deze onderscheiding is naar de Heilige Schrift. Aan wat Paulus in het eerste vers zegt, mag zeker niet voorbijgegaan worden. Wie lust heeft tot een opzienersambt, begeert een voortreffelijk werk, een schoon werk. Schoon omdat het te maken heeft met de Heere, Zijn eer, Zijn dienst en de zaligheid van ouderen en jongeren. Men mag naar het ambt verlangen. Niet vanuit eigen overtuiging dat men er geschikt voor is, maar gedreven door de liefde en de vreze des

Heeren. Wie nu daardoor beheerst wordt, zal ook niet komen tot indringen. Wanneer het over het predikambt gaat, begint men niet alvast met het studeren. Het gevaar is zeer groot dat men de studieresultaten en een beroep van een gemeente als een bewijs ziet dat men geroepen is door de Heere. Er dient geen vaststelling achteraf te zijn. Zo werkt de Heere niet. De Goddelijke roeping staat voorop. In de Heilige Schrift worden we daarop gewezen. Zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. De Heere Die roept, geeft ook een pleitgrond voor het leven. Van Paulus lezen we zelfs op verschillende plaatsen: niet geroepen van mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus en God de Vader, Die Hem uit de doden opgewekt heeft. Een geroepen dienstknecht kent het leven der genade en de roeping des Heeren. Voor Zijn dienst wint de Heere ook in. Men gaat zijn hele leven geven aan en stellen in de dienst van de Heere. Men let op geen uren. De gemeente leeft voor hem en hij wil voor de gemeente leven. Er blijft van het werk een aantrekkingskracht uitgaan, ook bij het ouder worden. Een ambtsdrager en bijzonder een predikant moet ook leven bij de door de Heere gestelde eisen. Eisen die betrekking hebben op het leven. En dat zijn er nogal wat.

Een ambtsdrager dient zich bewust te zijn, dat hij staat in en voor de gemeente. De voorbeeldfunctie mag niet ontbreken. Calvijn schrijft: elke opziener dient te beseffen dat het geen lichte zaak is in een zo'n belangrijke bediening de Zoon van God te vertegenwoordigen, daar het gaat over het zorgdragen voor het heil der zielen, welke de Heere Zelf de prijs van Zijn bloed waardig gekeurd heeft. Het gaat ook over het regeren van de gemeente, die de erfenis Gods is. In onze tijd van vervlakking mogen we wel bijzonder attent zijn en biddend werkzaam zijn, want de Heere eist rekenschap. Hij gaat na waar en hoe we werken. Laten we toch lezen wat geschreven staat in de verzen 2-7 in hoofdstuk 3. Er moet een onberispelijk leven zijn. Een levensgang naar het Woord van de Heere. Een leven in de vreze des Heeren. Men moet kunnen zeggen in gemeente en samenleving: die vreest de Heere. Gelijk Jozef uitsprak: doch ik vrees God. De ambtsdrager moet de man zijn van één vrouw. De Heere Christus wijst in Zijn onderwijs op de betekenis van het huwelijk, zoals het door de Heere is ingesteld. Paulus sloot zich daarbij aan. Een opziener dient een voorbeeld van de christelijke levensstijl te zijn. Geen polygamist. De man van één vrouw. Dit heeft ons vandaag ook wel wat te zeggen. Zeker, een ongetrouwde ambtsdrager mag er zijn. Paulus zelf was ook ongetrouwd. Verder moet de ambtsdrager nuchter, waakzaam zijn. Zijn roeping is steeds te leven bij de werkelijkheid van het Koninkrijk van de Heere. Dit is zijn roeping. Daarbij mogen matigheid en eerbaarheid niet ontbreken. Iemand heeft eens gezegd: een opziener moet de juiste maat weten te houden, beschaafd optreden, waardig en niet opdringerig. Hij moet een stuk innerlijke beschaving bezitten. De gastvrijheid mag hem niet vreemd zijn. Men moet weten dat men in de pastorie welkom is. Het moet een huis zijn waar geluisterd, waar gebeden, waar geholpen wordt indien dat mogelijk is. Het moet een huis van de gemeente en voor de gemeente zijn. Het welzijn van jongeren en ouderen moet bijzonder een predikant ter harte gaan. Nieuwsgierigheid moet hem vreemd zijn. Hij moet ook kunnen zwijgen. Wat het werk betreft, moet hij bekwaam zijn om te leren. En dat niet alleen hij, maar ook de ouderling. Kennis en inzicht in het Woord van de Heere mag niet ontbreken. Men moet

in allerlei situaties en bij allerlei vragen en problemen waarmee men geconfronteerd wordt reageren vanuit de Schrift en duidelijk kunnen maken wat de Schrift zegt. Gaat het over de praktijk der Godzaligheid dan dient men daar geen vreemdeling van te zijn. Het getuigt van geestelijke armoede wanneer men met geestelijke vragen of omstandigheden geen raad weet. Wanneer men leeft bij clichés en die slechts doorgeeft. Voor het onderwijs geven is kennis van de psalmen en de belijdenisgeschriften noodzakelijk. Wat staat er ook veel in de Dordtse Leerregels voor het geestelijk leven. Daar regelmatig avondmaal wordt gevierd, moet men weten wat het formulier aangeeft. Er kan zorg zijn, want het aantal avondmaalgangers wordt meerder. Gebrek aan kennis van het geestelijk leven kan daarvan een oorzaak zijn, of eenzijdig onderwijs. Het bespreken van het geestelijk leven van wat in de gemeente wordt gehoord en bemerkt, mag zeker wel van tijd tot tijd een agendapunt zijn van de kerkenraadsvergadering. Het leven van de ambtsdrager mag daar niet buiten staan. Paulus schrijft verder dat een opziener geen opspraak mag verwekken. Hij mag geen vechtjas zijn. Hij mag ook geen twistziek persoon zijn die zijn mening nooit voor beter geeft en dominant over anderen in de gemeente heerst. Hij mag geen geld-duivel zijn. Hij mag niet azen op extra

beurten of zich bezig houden met belastingontduiking. De taak in eigen huis mag niet voorbijgezien worden en de houding, de gezindheid buitenshuis moet naar het Woord van de Heere zijn. Er staat immers: een goed getuigenis van degenen die buiten zijn. Dat betekent niet dat men onfeilbaar is en geen fouten maakt. Wie is zonder zonde? Wie struikelt er niet in woorden? Is men zich dit bewust, dan is bekennen geen onbekende zaak, ook tegenover buitenkerkelijken. Nu mag men ook geen ja-broer spelen. Dan wil men met iedereen goede vriendjes zijn. Men moet recht staan voor de Heere en tegenover de naaste. Wat is het leven bij de Heere toch noodzakelijk! Het gebed moet de voornaamste plaats hebben in het leven. De Heere moet en wil voortdurend leiden, leren en bekeren, om niet verstrikt te worden in duivelse netten. Wanneer we alles overdenken: wat wordt er veel gevraagd van de ambtsdrager. Op het gevraagde heeft de Heere recht, de gemeente, de wereld. Wonder van genade, maar tevens vertroostend en sterkend: de Heere Die veel vraagt, geeft alles! Voortdurend. Wie in 's Konings dienst mag en wil staan bidt: Leer mij o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden. Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand! Uw goede Geest bestier' mijn schreden en leid' mij in een effen land.

M.C. Tanis

DE ZALIGSPREKINGEN 3

Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

Matth. 5:5

Wat zachtmoedigheid niet is

De zaligspreekingen tonen ons het gedrag en karakter van christenen. Hun gedrag en karakter verschilt van de meeste mensen op deze aarde. De meeste mensen zijn geen onderdanen van het Koninkrijk Gods, maar onderdanen van de vorst der duisternis. De meeste mensen dienen de zonde, de duivel en de wereld en niet de Heere. Het eerste kenmerk van christenen wat in de zaligspreekingen wordt genoemd is het arm van geest zijn, het tweede kenmerk is het treuren, het derde kenmerk is zachtmoedigheid. Wat is zachtmoedigheid eigenlijk? Wat dienen we onder zachtmoedigheid te verstaan? Het zachtmoedig

zijn betekent niet dat iemand zich gemakkelijk ergens in schikt. Het betekent ook niet te onderdanig zijn. Zachtmoedigheid betekent evenmin dat iemand geen ruggengraat heeft. Want wat zijn mensen zonder ruggengraat? Mensen zonder ruggengraat zijn mensen die nooit bereid zijn het kwade te bestrijden of het goede te verdedigen. Zulke mensen sluiten altijd een compromis. De Bijbel noemt dat lauwhheid. Die lauwhheid wordt duidelijk veroordeeld in het boek Openbaring als het gaat over de gemeente van Laodicea: "Zo dan, omdat gij lauw zijt, en noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijn mond uitspuwen." (Openb. 3:16). Zachtmoedigen zijn geen mensen zonder enige fut of kracht. Zachtmoedigheid is geen besluiteloosheid of verlegenheid. Zachtmoedige mensen zijn ook

geen mensen die van nature aardig zijn. Zachtmoedigheid zit niet in de genen, wordt niet bepaald door erfelijke aanleg, maar vloeit voort uit genade. Iemand kan van nature onderdanig, inschikkelijk, slap of 'aardig' zijn, maar er is niemand die van nature zachtmoedig is zoals Gods Woord daarover spreekt. Zachtmoedigheid wordt gewerkt door de Heilige Geest. Zachtmoedigheid maakt deel uit van de vrucht des Geestes. Wederbarende genade is nodig om zachtmoedig te zijn. Zachtmoedigheid is dan ook geen voorwaarde om het Koninkrijk Gods binnen te gaan, maar is teken dat zo iemand een onderdaan van het Koninkrijk Gods is.

Wat zachtmoedigheid wel is

Zachtmoedigheid heeft te maken met evenwicht. De griekse filosoof Aristoteles stelde dat zachtmoedigheid het midden houdt tussen onge-rechtvaardigde woede en totale afwezigheid van enige woede. Het woord wat wij met zachtmoedigheid vertalen werd door de Grieken gebruikt om huisdieren aan te duiden die waren getraind om de stem of de gebaren van hun baas te gehoorzamen. Een zachtmoedig iemand wil Gods leiding en aanwijzingen volgen. Zachtmoedigheid is het tegenovergestelde van trots of hooghartigheid. Zachtmoedigheid heeft te maken met bescheidenheid, een juist begrip hebben van de eigen plaats tegenover God. In Psalm 37 wordt geschreven over de goddelozen die er niet meer zullen zijn en over de zachtmoedigen die het aardrijk beërven zullen. A.W. Pink geeft de volgende omschrijving van zachtmoedigheid: "het tegenovergestelde van eigenwijsheid jegens God en het tegenovergestelde van vijandigheid jegens de mens."

Zachtmoedigheid in de Bijbel

Toen Abraham bad voor de redding van de rechtvaardigen toen het oordeel over Sodom en Gomorra zou komen onderwierp hij zich aan de voorzienigheid van God met de woorden: 'Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?' (Genesis 18:25). Job was zachtmoedig in de onderwerping aan Gods wil toen hij al zijn bezittingen en ook zijn kinderen was kwijtgeraakt. Hij gaf daaraan uiting door middel van de volgende woorden; "De HEERE heeft gegeven, de HEERE heeft genomen, de Naam des HEEREN zij geloofd." David betoonde

tegenover Saul zachtmoedigheid. Hij stelde liefde tegenover haat en mildheid tegenover woede. David heeft niet eigenhandig Saul, de gezalfde des Heeren, gedood, maar liet het over aan de voorzienigheid van God. Het grootste voorbeeld van zachtmoedigheid in het Oude testament is Mozes. In Numeri 12:3 staat dat Mozes zeer zachtmoedig was, meer dan alle mensen die op de aardbodem waren. Hij was zeer zachtmoedig tegenover een zeer weerspannig en opstandig volk. Matthew Henry schrijft over Mozes: "Hij was zo moedig als een leeuw voor Gods zaak, maar zo mak als een lammetje voor zijn eigen zaak." Ook in het Nieuwe Testament komen wij zachtmoedigheid tegen. Stefanus was zachtmoedig toen hij gestenigd werd. Hij bad voor zijn vijanden: "Heere, reken hun deze zonde niet toe." Zachtmoedigheid is geen zwakheid of onmacht, maar het is beheerste macht. De martelaren de eeuwen door mochten een bijzondere zachtmoedigheid aan de dag leggen. De Heere Jezus Zelf is zachtmoedig. We lezen in Matth. 11:29 "Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart." Jezus was tijdens Zijn omwandeling op aarde volledig onderdanig aan Zijn Vader en handelde in volmaakte overeenstemming met Zijn Vader waaruit Zijn zachtmoedigheid blijkt. Hij wilde de drinkbeker drinken die de Vader Hem gegeven had. De ingeschapen neiging van de menselijke natuur om het eigen verderf te ontgaan onderwierp Hij aan Zijn Vader. Dit blijkt uit deze woorden: "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." Zachtmoedig heeft de Heere al het lijden ondergaan. Hij onderwierp Zich aan bespotting, bespuwing en geseling. Als Hij gescholden werd schold Hij niet weder.

Zachtmoedig in de praktijk

Jezus wordt wel genoemd de Koning van de zachtmoedigheid. Christus heeft het gezegd: "Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben." Hoe kan een mens dat leren? Door vaak en lang het leven van Christus te overdenken en schriftgedeelten te bestuderen die getuigen van zachtmoedigheid. Zachtmoedigheid heeft eerbied voor Gods wil en aanvaardt tegenspoed als iets wat voortkomt uit Gods soevereiniteit. Zachtmoedigheid ziet in voorspoed en in tegenspoed Gods

hand. Zachtmoedigheid legt alles in Gods handen. Zachtmoedigheid wil zich niet verdedigen tegen iedere aanval en wil zichzelf niet rechtvaardigen. Lloyd Jones heeft het eens zo verwoord: "Echt zachtmoedig zijn houdt in dat we onszelf niet langer beschermen, omdat we inzien dat niets in ons het waard is om te verdedigen." Een zachtmoedig mens wil niet ten koste van alles zijn gelijk halen. Ds. Frank Retief heeft gezegd: "Al vaak ben ik tot het inzicht gekomen dat het er vijf minuten voor mijn dood geen zier toe doet wie er tijdens de laatste ruzie gelijk had. Dan heb ik dingen aan mijn hoofd die veel en veel belangrijker zijn." Zachtmoedigheid aanvaardt persoonlijk onrecht zonder enige wrok. Dat gaat wel tegen onze gevallen, zondige natuur in. Zachtmoedigheid verdraagt geduldig de ontrouw van vrienden. Zachtmoedigheid gaat op een milde manier om met verlorenen. Een dienstknecht des Heeren moet de kwaden kunnen verdragen en met zachtmoedigheid hen onderwijzen die tegenstaan (2 Tim. 2:24-25). Zachtmoedigheid gaat mild om met de fouten van anderen. In Galaten 6:1 schrijft Paulus over een terechtbrengen met de geest der zachtmoedigheid. Voor 'terechtbrengen' wordt een woord gebruikt dat betekent een gebroken of uit de kom geschoten lichaamsdeel terugzetten in de juiste stand (letterlijk staat er: terugzetten in het gewricht). Dat dient krachtig, maar ook voorzichtig te gebeuren. Op blz. 178 en 179 wordt zachtmoedigheid als volgt omschreven: "Zachtmoedigheid is een onderscheidende genadegave, die wordt gewerkt door de Heilige Geest in het leven van een christen. Zachtmoedigheid is bepalend voor de reactie van deze christen op God en de medemens. Zachtmoedigheid ten opzichte van God is een geest van onderdanigheid in Gods omgang met ons, in het bijzonder degenen die ons pijn of leed bezorgen, in de vaste overtuiging dat Hij op genadige, wijze en soevereine manier 'degenen, die God liefhebben, alle dingen (doet) medewerken ten goede' (Rom. 8:28). Zachtmoedigheid ten opzichte van de medemens betekent het geduldig verdragen van de kwetsende daden van anderen en het op milde wijze omgaan met hun fouten, niet alleen in de zekerheid dat zij allemaal onder Gods voorzienige macht vallen, maar ook in de wetenschap dat als het op

ons aankomt wij niet het recht hebben om te zeggen dat we sterker zijn dan onze zwakste vriend of beter dan onze slechtste vijand.. “

Rijke belofte

Er is een rijke belofte aan zachtmoedigheid verbonden: het aardrijk beërven. Dit staat niet alleen in de zaligspreek van Christus maar ook al in Psalm 37. In deze Psalm wordt de voorspoed van goddelozen getekend. Het geloof mag beamen dat de zachtmoedigen het aardrijk erfelijk zullen bezitten. De Bijbel gaat tegen de geest van het materialisme in. Paulus had geleerd tevreden te zijn met alles wat God hem in het leven deed toekomen: overvloed en gebrek, verzadiging en honger. Zachtmoedigheid gaat gepaard met tevredenheid. Tevredenheid heeft meer waarde dan rijkdom. We lezen in Psalm 37:16 “Het weinige dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen.” A.W. Pink zegt het op de volgende manier: “De nederige christen is veel gelukkiger in een kleine arbeiderswoning dan de goddeloze in een paleis.” Er is toekomst voor Gods kinderen. Daar spreekt de belofte van die bij de besproken zaligspreek hoort. Gods kinderen verwachten nieuwe hemelen en een nieuwe aarde waarin gerechtigheid woont. Zij zijn erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus. De zonde zal uitgewist zijn. De dood zal niet meer zijn, geen rouw en geen gekrijt en geen moeite zal er meer zijn. Gods kinderen worden in dit leven soms veracht, bespot en vervolgd. Maar zij zijn erfgenamen van het Koninkrijk van God.

Volle vrede

We willen dit artikel evenals de vorige artikelen over de zaligspreuken besluiten met een citaat van wijlen docent F. Lengkeek. We lezen in zijn boek over de zaligspreuken op de blz. 61-63 het volgende: “De zachtmoedigen *zullen* het aardrijk beërven. Niet deze aarde, gelijk zij ligt onder de vloek vanwege de zonde; niet deze aarde, gelijk zij is een dal des geweens; niet deze aarde, gelijk zij is vol van ongerechtigheid, van smart en ellende. Er komt, naar het woord des Heeren een nieuwe hemel, maar ook een nieuwe aarde, dat is dezelfde aarde, die God eens schiep en die Hij sinds heeft onderhouden, maar gelouterd, vernieuwd, een aarde, waarop geen zonde zal zijn, doch

waarop gerechtigheid wonen zal, wonen, om niet meer weg te vluchten, om er te blijven tot in alle eeuwigheid!

Deze aarde ligt onzes inziens te weinig in het gezichtsvlak van Gods volk. Als er over de toekomst gesproken wordt, dan denken wij te veel eenzijdig aan de hemel. Er licht echter verder strekking in het woord: *Aangaande den hemel, de hemel is des HEEREN; maar de aarde heeft Hij den mensenkinderen gegeven* (Psalm 115:16), dan wij oppervlakkig denken. De wereld is niet geschapen, om eenmaal weer in het niet te verdwijnen. Hoe die nieuwe aarde er zal uitzien, wie zal zich wagen aan een beschrijving? Maar op haar zal de verlore mensheid haar God dienen in onverderfelijkheid. Dat zal eerst leven zijn! Hoe zullen de zachtmoedigen daar verkeren, zonder dat de stem des drijvers gehoord wordt, zonder te moeten bukken onder de zweepslag der goddelozen! Zij zullen er leven in de zoetste rust verblijd, de volle vrede genietend in de gemeenschap des Heeren! Hem zullen zij dienen en grootmaken, eeuwige vreugde zal op hen zijn. En de vreugde des hemels? Hemel en aarde zullen één zijn; God zal alles en in allen wezen! Wat een perspectief opent zich in dit woord voor de zachtmoedigen! Een zaligheid naar lichaam en ziel, voor de gehele mens! Zeg mij, jij, die het

zoekt op deze aarde, die daar jaagt naar macht en aanzien, naar verzeikerdheid voor uw tijdelijke bestaan, is het niet beter met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben? Wat zal het u zijn, als ge straks de aarde onder uw voeten zult voelen wegzinken, die aarde, waarop gij zo zeer uw verwachting gesteld had? Bedenk nog, wat tot uw vrede dient! Gods Geest worde u uit genade geschonken, opdat ge verlost moogt worden uit uw ijdele wandel, om te merken op hetgeen des Geestes is! Zijt getroost, kind des Heeren, dat zoveel te verdragen hebt van de wereld, zijt getroost; de Heere zal u eenmaal uithelpen met een koninklijke verlossing, om u te doen erven, wat gij eenmaal verworpen hebt in uw val, doch wat door Christus is wederverworven, toen Hij, als onwaardig tussen hemel en aarde hing aan het hout des kruises, opdat Hij hemel en aarde al Gods gekenden, dus ook u, weder zou geven. Zalig – de zachtmoedigen!

A. van Heteren

N.a.v. John Blanchard, *Zalig zijn, De zaligspreuken voor vandaag, gebonden, 360 blz., € 22,50, Uitgeverij De Banier, Utrecht, ISBN 90-336-0578-3.*

DE TABERNAKEL

Jong en oud weten dat het volk van Israël voordat het een tempel kreeg lange tijd de tabernakel heeft gehad. De Bijbel schrijft er uitvoerig over. Maar wat weten we er eigenlijk van? Wat verstaan we van de betekenis van de offers, de diensten en de priesters? Daarom is het een goede zaak van het boek van Levy M. David getiteld: “De Tabernakel” kennis te nemen. Het boek is keurig uitgevoerd, bevat veel kleurenillustraties met achterin een literaturopgave en een register, wat het gebruik vergemakkelijkt.

Bestudering

In het voorwoord staat waarom men de tabernakel en zijn bedieningen zou moeten bestuderen: Bestudering van de tabernakel is noodzakelijk voor een juist begrip van Gods verlossingswerk, dat in de Heilige Schrift stap voor stap wordt geopenbaard.

Een goed begrip van de tabernakel geeft zondige mensen kennis over Gods heiligheid.

Kennis van de tabernakel is van wezenlijk belang voor een goed begrip van Christus' vervulling van Gods verlossingswerk.

De tabernakel laat zien hoe een heilige God Zijn barmhartigheid en genade rechtvaardig aan zondige mensen kan openbaren.

De priesterbediening in de tabernakel laat zien hoe zondige mensen op aanvaardbare wijze tot een heilige God kunnen naderen.

Bestudering van het priesterschap is van wezenlijk belang voor een goed begrip van Christus' priesterbediening. Inzicht in de functie van Israëls priesterschap stelt christenen in staat hun eigen rol als priestergelovigen beter te begrijpen. Het offersysteem binnen de tabernakel onderwijst het

enorme belang dat God hechtte aan een bloedoffer als boetedoening voor de zonde. Een juist begrip van de levitische offers geeft christenen een beter begrip van Gods kijk op de verschillende maten van zonde in het Oude Testament. Een goed begrip van de tabernakel is nodig om meer dan de helft van het boek Hebreëën en van andere delen van het Nieuwe Testament te begrijpen.

De auteur heeft geprobeerd het onderwerp van zijn boek op een eenvoudige, systematische en schriftuurlijke wijze te benaderen. De auteur heeft er niet naar gestreefd om een wetenschappelijk boek over de tabernakel te schrijven. Het was zijn bedoeling zo te schrijven dat een goed overzicht wordt geboden van de tabernakel. De auteur heeft beoogd een boek te vervaardigen dat uren studie kan opleveren voor gewone kerkmensen, voor leraren en predikanten. We mogen wel zeggen dat hij daarin is geslaagd. We willen dit boek dan ook van harte aanbevelen. Wij willen u nog enkele dingen doorgeven die ons troffen bij het doornemen van dit boek.

De Heilige Geest

Op blz. 42 lezen we over de zevenarmige kandelaar het volgende: "Het is interessant om de zevenvoudige bediening van de Heilige Geest te vergelijken met de zeven stelen van de kandelaar. In deze context wordt naar de Heilige Geest verwezen als de 'Geest des HEEREN' Die op Christus rust, waarbij Christus zou kunnen worden vergeleken met de middelste steel van de kandelaar. Vanuit die steel ontsproten aan elke kant drie stelen, die overeenkomen met de bediening van de Heilige Geest aan de Heere: de geest van *wijsheid* en *verstand*, de geest van *raad* en *sterkte*, de geest van *kennis* en *vreze* des HEEREN. Deze zevenvoudige bediening van de Heilige Geest werkt in het leven van christenen op dezelfde wijze. Ten eerste geeft Hij ons door de Schriften wijsheid en verstand. Ten tweede geeft Hij ons raad om ons leven richting te geven en sterkte om aanvallen van duivelse machten te weerstaan. Als laatste maakt Hij ons bekend met de kennis van Christus (Joh. 15:26; 16:15) en brengt in ons een eerbiedig respect voor God tot stand."

Grote verzoendag

Behartenswaardige dingen lezen wij hierover op blz. 82vv. Als eerste

offerde de hogepriester een stier als zondoffer voor zichzelf en voor zijn huis. Daarna werd de eerste bok als zondoffer geofferd. We lezen op de blz. 83 en 83 "De hogepriester offerde daarna de eerste bok als zondoffer. Het bloed werd verscheidene malen in de tabernakel gesprengd. Als eerste werd het voor het verzoendeksel in het heilige der heiligen gesprengd op dezelfde wijze als het bloed van de stier (Lev. 16:15). Als tweede sprengde hij zevenmaal de hoornen van het reukaltaar om het te reinigen van de overtredingen van Israël (Ex. 30:10). Als derde ging hij naar het koperen altaar, waar hij het bloed van de stier en dat van de geit in een kom mengde. Hij doopte zijn vinger in de kom bloed, sprengde de hoornen van het koperen altaar zevenmaal, om het te reinigen van de ongerechtigheden van Israël (Lev. 16:19)." Vervolgens werden de bebloede handen van de hogepriester op de kop van de zondebok gelegd, die vervolgens de woestijn in werd geleid om aan te geven dat de zonden van Israël, die God had vergeven, werden weggedragen (Lev. 16:20-22). We lezen dan in de Hebreëënbrief in de hoofdstukken 9 en 10 dat het bloed van stieren en bokken de zonden niet kon wegnemen, maar dat door het vergoten bloed van Christus de zonden van Gods Kerk volledig zijn uitgewist. We lezen op blz. 88 "Het verzoendeksel is niet slechts eens per jaar toegankelijk. Niet langer hebben wij een aardse hogepriester nodig om voor ons te bemiddelen. Niet langer hoeft er een offer voor ons te worden gebracht. Het voorhangsel is gescheurd. God nodigt ons vrijmoedig tot de genadetroon te naderen om in tijden van nood barmhartigheid

en genade te zoeken."

Urim en Thummim

Deze zaten in de zak van de borstlap, tegen het hart van de hogepriester aan, wanneer hij dienst deed voor de Heere. Urim betekent lichten. Thummim betekent volmaaktheden. Ze werden gebruikt om Gods wil te leren kennen. We lezen op blz. 149: "De Urim was een prachtig symbool voor Christus als het Licht van de gelovigen. Hij zei: 'Ik ben het licht der wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben' (Joh. 8:12). Dit 'licht der wereld' kan alleen worden verkregen door te geloven in Zijn verzoenende werk aan het kruis. Jezus heeft duidelijk gesteld dat de wereld in zijn algemeenheid Hem niet als het licht des levens zal zoeken: 'En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hun werken waren boos' (Joh. 3:19). Ware gelovigen kunnen door Jezus Christus beschikken over het volmaakte licht van Gods wil (Joh. 14:16). De Thummim staat symbool voor de volmaaktheid die in Christus te vinden is (1 Petrus 2:22). Hij is onze volmaakte Raadsman (Kol 2:3) en verlicht de weg die wij moeten gaan, waarbij Hij ons leidt."

N.a.v. Levy M. David, *De Tabernakel, gebonden*, 221 blz., € 17,50, Uitgeverij Groen, Heerenveen, ISBN 9058295680. De ondertitel luidt: "Beeld van Christus." Daaronder staat weer: "Over offers, diensten en priesters."

STICHTING

"Leidt de predikant met stichting de kerkdiensten....?"

Ditmaal wil ik met u nadenken over deze vraag. We begrijpen allemaal wel ongeveer wat het woord stichting inhoudt. Anderzijds is het ook een enigszins vage uitdrukking, die vraagt om nadere uitwerking en toelichting. Wat verwacht u van de prediking en waarin bestaat de zegen van de preek? Naar mijn mening zijn er misverstanden te signaleren rond deze vraag.

Allereerst betreft deze vraag de wijze waarop de predikant zich kwijt van

zijn zondagse taken. Hij moet zich hoeden voor alles wat afbreuk doet aan de inhoud van de prediking. Te denken is aan de heiligheid van de verkondiging. De prediking moet ernstig, eerlijk en welmenend zijn. Het heil van de hoorders moet ons ter harte gaan. Eigen gedachten en niet terzake doende opmerkingen verdragen zich niet met Gods Woord. Een preekstoel mag geen steekstoel worden. En zo is er meer te noemen. Er mogen geen stenen voor brood gegeven worden. De mensen mogen ook niet bedrogen worden voor de eeu-

wigheid. Het Woord van God vraagt om diepgaande bezinning en eerlijke exegese, ook om een praktische toepassing. Deze zaken staan ter beoordeling van hen, die geestelijk kunnen onderscheiden. Het is goed dat deze vraag zó gesteld wordt.

De gevraagde stichting heeft ook te maken met de gemeente, die luistert. Er zijn tijden geweest dat mensen konden genieten van een dogmatisch opgebouwde, onderwijzende preek. De diepten van de Schrift gaven deze hoorders vreugde en het eigen geestelijke leven mocht welvaren onder zo'n prediking. In de psalmen komen we de blijdschap tegen, die gesmaakt wordt in de voorhoven des Heeren. U hebt toch ook wel mensen gekend, voor wie de kerkdienst "recreatie", werkelijke ontspanning was. De kerk was voor hen de beste plaats in hun leven. Kwamen ze in het ziekenhuis terecht, dan was het hun grootste gemis dat ze niet naar de kerk konden. Er was verschil. De een zocht het meer in de geestelijke ontvouwing van de leer en de schatten die daarin verborgen liggen; de ander kende verrukking als het Woord de diepten Gods mocht verklaren en voorstellen; er waren er ook die hieraan enigszins voorbijgingen en die pas begonnen te luisteren als de toepassing aan bod kwam. Het waren de eenvoudigen die alles niet konden volgen, maar die zochten naar een woord voor het hart. Als men dan zijn of haar naam hoorde noemen, was er sprake van een persoonlijke zegen. Ik heb in alle gemeenten deze mensen aangetroffen en het deed je als predikant goed als men aansluiting vond bij de preek. Vergeten wij niet dat een preek van twee kanten komt. Niet alleen van de kansel, ook van de kant van hen, die afnemers zijn in de goede zin van het Woord. Handel bestaat nu eenmaal in kopen en verkopen; preken bestaat in een spreekwonder en een hoorwonder (denk aan het Pinksterfeest) en de voorgangers merken het als er geestelijk geluisterd wordt. We weten echter ook dat niet iedere kerkbank vol zit met echte luisteraars. Dat mag ook niet verondersteld worden, want er moet ook plaats zijn voor de oproep tot geloof en bekering.

Ik geloof dat er sedert lang een verschuiving heeft plaats gevonden bij de luisterende gemeente. Er is verval ingetreden. Ik hoorde vanmorgen bij het nieuws dat er vijfhonderd tot duizend kerken gesloten gaan worden, na de grote aantallen monumentale

kerken die al lang geen functie meer hebben. De journalist stelde wat uit de hoogte vast dat de kerk niet meer van deze tijd is. En moet je dat dan helaas niet bijna toestemmen? Toch is de kerk wél van deze tijd en de kerk heeft wereldwijd nog grote betekenis.

Welnu, het teloorgaan van kerkgebouwen heeft natuurlijk te maken met de tanende belangstelling voor de dienst des Heeren. Hoe is dat toch allemaal zover gekomen? Zeker, we kunnen spreken van een complex aantal factoren. Bij de voorgangers en bij de gemeenten. Ten diepste heeft het te maken met het fundamentele gemis aan duidelijke bediening van Gods Geest tijdens de diensten. En vandaaruit gaan natuurlijk allerlei menselijke oorzaken spelen. Op de kansel en in de bank. De prediker staat voor de zware opgave om desondanks de hoorders nog te boeien; maar als de Geest des Heeren Zich terughoudt, houdt hij niets anders over dan zichzelf en zijn gereedschap. Denk er maar eens ernstig over na. De gemeente van haar kant kan worstelen, ook in oprechtheid, met een zekere luistermoeheid, omdat men geen genoegen vindt in de dienst van de Heere. Overdrijf ik? In dit opzicht kunnen we de dingen beter heel ernstig of te gewichtig opnemen dan dat we over de eigenlijke nood heenleven. Dat het ons ook niet voorbijgaat, blijkt uit het feit, dat veel gemeenten klagen over belangstelling tijdens de tweede dienst.

Wat zoekt de moderne luisteraar? Wat verstaat men onder "stichting"? In de huidige nood der tijden is die vraag van grote betekenis.

Er zijn er, die het nut van de preek zoeken in bemoediging. Dat woord kunt u heel veel tegenkomen, als men spreekt over de kerk. Met name in de EO-gids kwam ik dat woord ooit vaak tegen. Het leven is zo moeilijk en gecompliceerd dat je in de kerk echt wel wat moed mag zoeken. Je moet er weer een week tegen kunnen. Hier vloeit bijna vanzelf uit voort dat men liever niet, soms bijna absoluut niet, bepaald wil worden bij zonde en ellende. Men ervaart dat als eng en men wordt er niet vrolijk van. En dat lijkt toch het doel te zijn. Ik wil graag als dominee en voorganger meevoelen met hen, die het leven als zwaar ervaren en die daarom een preek zoeken met enige verstrooiing en hoop. Het voornaamste doel van de verkondiging ligt ook zonder enige twijfel in

verlossing en daardoor ook in goede moed. Toch kan men te vroeg zoeken naar bemoediging. Dan is de verkregen moed niet gefundeerd en dan bent u het ook weer spoedig kwijt. Dan hangt het teveel af van een moment, van een gevoel dat over u komt, terwijl dat gevoel ook snel weer kan verdwijnen door nieuwe tegenslagen. Het lijkt dan teveel op een patiënt die veel pijn lijdt vanwege een ernstige aandoening, terwijl hij de pijn telkens weer opnieuw bestrijden wil door pijnstillers te slikken. De oorzaak verdwijnt daardoor niet. De operatie wordt almaar uitgesteld met al de kwalijke gevolgen van dien.

Een preek geeft niet een vleugje moed en een goed moment, maar de preek spreekt van een volkomen verlossing. Sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad van lof voor een benauwde geest. Dat moet wel telkens weer opnieuw ingeleefd worden maar het zoeken naar bemoediging op zich verraadt een fundamenteel gebrek. Men stelt eigen eisen aan het woord, de eigen behoeften werken doorslaggevend. Hier ligt een wezenlijk manco bij velen. Het Woord kan nauwelijks eerlijk aan het woord komen en wee de prediker, die daaraan gaat toegeven. Hij wil het wel, maar hij weet dat het zo niet werkt.

De kerk deelt geen menukaarten uit, waaruit u precies kunt kiezen wat van uw gading is of wat u goed smaakt. Lijkt toch de situatie daar soms niet veel op?

De hoorder zal ook ontmoedigd moeten worden. Als men in Laodicea alleen maar luisteren wil naar bemoedigende woorden, dan heeft de brief van Christus uit de hemel hen teleurgesteld. Het gaat uiteindelijk wel om bemoediging, zeker wel, maar in de rechte weg. Vluchtige moed staat de verlossing juist tegen. Daarom is ontdekking en grondige ontmoediging nodig. Op die manier gaat het feitelijke verlossingswerk van Christus echt leven. Dan wordt door Hem ook de oorzaak van onze eeuwige honger en kommer weggenomen. Daar krijgt ook de volle Christus Zijn grootste waarde voor het hart en verkrijgt u werkelijk nieuwe moed die meer bestand is tegen de noden van het leven. Je moet er niet even tegen kunnen, maar je moet er eeuwig tegen kunnen en dat is een groot verschil. Voor de vluchtige hoorder is zo'n preek wel teleurstellend, maar de prediker bedoelt juist wel uw behoud en hij heeft uw innerlijke rust op het oog.

Petrus bedoelde de blijdschap door de Geest, maar hij preekte de mensen eerst echt verslagen. Er zijn predikers die met de beste bedoelingen wellicht geneigd zijn toe te geven aan de wensen van het volk. Ezechiël was voor het volk van zijn dagen als een lied der minnen, *als* een, die schoon van stem is, of die wel speelt. Maar er staat bijgevoegd: daarom horen zij uw woorden, maar zij doen ze niet (33:32). In nauwe aansluiting met het bovenstaande leven zij die de kerkdienst zien als slechts een moment van rust en vrede. Men spreekt graag van de viering, waarin uitgedrukt wordt een ogenblik van verheffing en zegen. Het woord geeft ook aan dat een kerkdienst vooral een blijde gebeurtenis moet zijn. Het kan bij hen vaak gezocht worden in de liturgie of in een koor, dat het gesproken Woord omgeeft. Men heeft voor een kort moment genoten, maar het blijft dan ook bij dat moment. Kortom, de vraag van hierboven betekent niet dat iedereen het ermee eens is wat gezegd wordt, of dat er algemene instemming bestaat na de dienst.

Wat is stichting?

Het woord "stichting" kan niet ingekleurd worden vanuit de mens, maar vanuit God. Het krijgt mede inhoud vanuit het tweede deel van de vraag waar gevraagd wordt naar de bediening van de sleutelen des hemelrijks. Ik laat dat nu rusten, omdat daar in een apart artikel ooit wel iets over gezegd kan worden.

Van God uit denken. Zo komt het woord "stichten of stichting" ook voor in het Nieuwe testament. Het betekent letterlijk: een huis bouwen. Het woord komt veel voor in 1 Cor. 14, waar het te maken heeft met het spreken in vreemde talen, dat niet de gemeente, maar de persoon zelf sticht. Paulus hecht erg aan het doen wat tot stichting der gemeente is. In 1 Cor. 14:13 wordt het woord nader uitgelegd met de beide woorden: vermaning en vertroosting. Door middel van de prediking bouwt de Heere Zijn huis en Zijn rijk. Daar wordt het enige fundament gelegd, Jezus Christus. Daar worden levende stenen toegevoegd. Maar het bouwen van een huis is een gewichtig werk. Dat leert de Heere ons ook in Zijn Woord. Denk maar aan de twee bouwers, die beide dit werk ter hand namen. Maar het resultaat was tegengesteld. De prediker moet voorzichtig te werk gaan. Er is maar één fundament dat de stormen verdu-

ren kan. Maar men kan hout of hooi of stoppelen daarop bouwen. Dat moet ons voorzichtig maken. De stenen moeten bebikt worden, om ingepast te kunnen worden. Op die manier wordt de gemeente gebouwd. Gods volk ontvangt meer vastheid en kennis en anderen worden als nieuwe stenen ingevoegd. Leidt de predikant met stichting de gemeente? Ik wijs ook nog op het eerste woord, namelijk het leiden van de dienst. Als de predikant getrouw te werk gaat, moet hij ook leiden en voorgaan. Hij heeft de leiding. Laat hij de leiding niet uit handen geven. Durf te staan voor de zaak, zodat we niet spreken naar de mond, maar naar het hart van Jeruzalem. De onderhavige vraag kan heel wat tongen in beweging bengen. Maar zie tenslotte af van de prediker en zie op de Heere. Hij bouwt Jeruzalem. De Heere is machtig op te bouwen en een erfdeel te geven onder al de heiligen.

VRAGENRUBRIEK

De Geest getuigt (1)

Het heeft wel enige tijd geduurd, maar nu kom ik dan toe aan een vraag van een lezer uit Friesland over het werk van de Heilige Geest en dan met name over de bekende woorden van Rom. 8:16: "Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn".

De vraagsteller wil weten hoe dit gaat en wat daarbij de ervaring is. Ik zal het proberen, hoewel we allereerst moeten begrijpen dat we slechts enkele lijnen kunnen trekken en dat het om een wonderwerk gaat dat nooit te doorgronden is. Als we het hebben over het werk van de Heilige Geest, moeten we niet vergeten wat de Heere Jezus daarover zei tot Nicodemus: "De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid. Maar gij weet niet, van waar hij komt en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk die uit de Geest geboren is", Joh. 3:8. Met andere woorden: waar de Heilige Geest werkt wordt het merkbaar, kenbaar. We horen, met eerbied gesproken, Zijn 'geluid'. Maar Hij is wonderlijk en ondoorgrondelijk in Zijn doen. Hij werkt almachtig, maar ook vrijmachtig!

Verder moeten we bedenken dat de Heilige Geest werkt door middel van

Laat na de dienst niet de dominee centraal staan, maar stel u de indringende vraag wat de Heere u te zeggen had. Hij heeft tot u gesproken. Hij was het die ongetwijfeld ook onwelgevallige dingen gesproken heeft. Het evangelie is niet naar de mens. Daar mag u dan de voorganger de schuld niet van geven. Het was Gods Woord. In het verwerpen en onder kritiek stellen van de preek wijst u de stem van de Heere af. Als we dat bedenken, mogen we hoger zien. Dan gaan we zeggen: Spreek Heere, want Uw knecht hoort. Natuurlijk is de keerzijde aan deze vraag dat de predikanten ernst maken met hun roeping. Want de Heere maakt er ernst mee. We moeten eens verantwoording afleggen van het gesproken woord. Het mag verder moed geven dat het huis dat de Heere bouwt, af komt. Zullen wij daar ook een plaats in hebben?

P. Roos

het Woord van God. Hij past het Woord toe in mijn hart, zodat ik het gepredikte en gelezene ga toe-eigenen. Ik ga het Woord als het ware omhelzen.

Vervolgens moeten we de Heilige Geest zien als de Geest van Christus. Ik ben het werk van de Heilige Geest in mijn hart immers onwaardig. Door het zoenoffer van Christus is het mogelijk dat ik een voorwerp word van Zijn zaligmakend werk. De Heilige Geest is als Christus. Christus zei dat de Vader Zijn discipelen een andere Trooster zou zenden, Joh. 14:16. De Heilige Geest wordt in Romeinen 8 genoemd de Geest der aanneming tot kinderen. Die Geest getuigt met onze geest van het kindschap Gods en schenkt de geloofsvrijmoedigheid de Heere aan te roepen als een kind met Abba, Vader.

Proberen we nu iets te zeggen over de vraag hoe dat nu in mijn leven toe gaat. Is het zo dat ik op een gegeven moment ga ontdekken een kind van God te zijn en dat zo het geestelijk leven begint? Nee! We moeten onderscheiden tussen het *getuigend* werk van de Geest, waar het in Romeinen 8 over gaat, en Zijn *overtuigend* werk, waar Christus van spreekt in Joh. 16:8. Door middel van Woord en Geest worden mijn ogen

geopend voor de werkelijkheid waarin ik als een gevallen zondaar verkeer. Van nature ben ik daar blind voor. Wekt Hij mij nu ten leven, dan gaan me de ogen open. De Heere gaat mij nu door Woord en Geest ervan overtuigen dat ik alles mis om getroost te kunnen leven en eenmaal zalig te sterven.

Nu gaat de Geest mij er ook van door-dringen dat dit alles eigen schuld is. Hij leert mij de schuldvraag onder ogen zien. Welnu, die Geest rust niet totdat een zondaar voor de Heere in het stof der ootmoed terecht komt met de bede om genade en ontferming. Door het toepassend werk van de Heilige Geest leer ik dus juist dat ik geen kind van God ben. Maar het wordt wel mijn begeren het te mogen zijn! Ik leer voor die heilige God niet te kunnen bestaan.

Nu is het veelal zo dat door het ontdekkend werk van de Heilige Geest de mens aan het werk gaat. Hij is immers onrustig gemaakt en gaat middelen en wegen zoeken om vrede te krijgen voor zijn ziel. Hij wordt ijverig, laat het ene staan en doet het andere wat meer, enzovoort. Al Gods kinderen herkennen dat in hun leven. Nu moet de Heilige Geest ons door het Woord er aan ontdekken, dat we de schuld bij God nooit kunnen afbetalen. We maken die schuld dagelijks zelfs groter! Het werk van de Geest herkent u nu hieraan, dat er een verdriet, een verlegenheid in mijn hart rijst. Ik ben arm aan gerechtigheid. Is er dan geen weg en is er dan geen middel? Zo gaat de Heere door Woord en Geest plaats maken voor die weg, die Hij van eeuwigheid heeft uitgedacht, waarlangs zowel God op het hoogst verheerlijkt wordt, als de zondaar volkomen zalig wordt.

Hoe anders is de goede Geest dan de boze geest! De duivel werpt mij de zonde voor de voeten om me tot wanhoop te brengen, om me van de zaligheid in Christus af te houden. Maar de goede Geest overtuigt mij zo van mijn zonde dat ik leer hopen op en smeken om genade en ontferming! Hij leert me mezelf te kennen, maar die zelfkennis is geen doel, maar de weg tot een ander doel, namelijk de kennis van Christus.

Zonder van een systeem te spreken, moeten we dus goed zien dat hij die weet van het vertroostend werk van de Heilige Geest, ook kennis heeft aan Zijn ontdekkend werk. Hij maakt eerst plaats en schenkt daarna Zijn heil. Want al ontvangen we het heil

slechts uit genade, en om Christus' wille en vanwege Gods eeuwig welbehagen, toch ontvangt een zondaar het heil nooit en te nimmer buiten het gebed om! God wekt de begeerte, er komt een roepen om het te mogen ontvangen en God vervult de begeerte. Lees maar eens Psalm 65:10. Daar lezen we: "Gij bezoekt het land en hebbende het begerig gemaakt, verkrijgt Gij het grotelijks".

Denk ook aan de Pinksterdag. De Geest ging eerst aan de grote schuld ontdekken. Hij gebruikte daartoe het door Petrus gesproken Woord. Dat was een scherp woord. Het luidde niet: Jezus is voor u gestorven, maar Jezus is door u gestorven! Dat gebruikte de Heilige Geest en in verslagenheid ging men roepen om een uitweg!

En die weg ter ontkoming is er! Ook die heeft Petrus rijk mogen prediken die dag. Je zal maar duizenden verslagen en ontredderde zielen voor je hebben! Dat preekt heerlijk. Dan mag je alle evangelieklokken laten luiden!

Tenslotte: wat de Heere door Woord en Geest voor het eerst werkt in het hart, verdiept en vernieuwt Hij op de verdere levensweg. Nooit kom ik er in uitgeleerd, dat ik voor God niet kan bestaan. Want o, wie ben en blijf ik in mijzelf! Het wonder der zaligheid in en om Christus alleen, uit genade alleen, door het geloof alleen, wordt steeds groter. De ellendekennis is niet klas 1, waarna ik naar klas 2, de kennis der verlossing ga, om daarin uitgeleerd naar klas 3 te gaan, het leven der dankbaarheid! Deze drie stukken zijn als het ware drie vakken, waarin ik nooit uitgeleerd raak, zolang ik hier in mijn klas op de school van de Heilige Geest mag verkeren!

De vraag is nog niet helemaal beantwoord. Wordt vervolgd!

K. Hoefnagel

PERSBERICHT

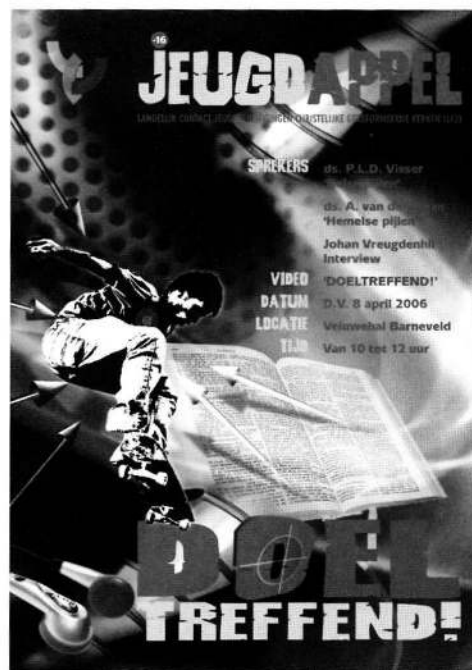
Hardinxveld-Giessendam - Met het uitbrengen van Handreiking -12 op cd-rom heeft het Landelijk Contact Jeugdverenigingen (LCJ) een nieuwe stap gezet. Deze week hebben de leidinggevenden van de -12 kindclubs een pakketje ontvangen met de cd-rom en twee werkboekjes voor de kinderen. Hiermee heeft het LCJ een impuls gegeven aan het clubwerk voor de kinderen in de basisschoolleeftijd.

Ruim een jaar geleden startte de uitbouw van het -12 werk. Met de keuze voor een cd-rom, waarop alle informatie voor de leidinggevenden wordt geplaatst, werd een nieuwe ontwikkeling in gang gezet.

Een cd-rom biedt bovendien grote mogelijkheden om veel informatie aan de leidinggevenden door te geven, waarmee zij de kans hebben om hun eigen keuzes te maken voor het clubuur. Elke schets, die deel uitmaakt van een thema van zes schetsen, is volgens hetzelfde stramien opgebouwd en begint met een uitvoerige exegese van het bijbelgedeelte. Geloofsleer, leestips, een psalm- en liedlijst en gebedspunten zijn hier eveneens genoemd. Aan de hand van een vertelschets kan de leidinggevende de vertelling voorbereiden. Om de kinderen te laten wennen aan het zelf lezen en onderzoeken van de Bijbel is een bijbelstudie opgenomen. Daarbij is het heel goed mogelijk een van de kinderen een inleiding bij het bijbelgedeelte te laten maken. Zo leren zij thuis al bezig te zijn met het onderwerp.

Op het onderwerp toegespitste verwerkingen vormen een onderdeel van elke schets. Elk onderdeel is apart af te drukken, zodat leidinggevenden slechts datgene wat ze nodig hebben, hoeven te printen.

Andere onderdelen van de cd-rom zijn: tips om de clubavonden voor te bereiden, vrije verwerkingen, achtergrondinformatie en -artikelen. Hier zullen regelmatig aanvullingen bij worden geplaatst.

Verder verschijnen jaarlijks nieuwe thema's. Bij elk thema van zes schetsen hoort een werkboekje voor de kinderen, waarin de bijbelstudie en enkele verwerkingen staan.

Stichting Ontmoeting

Reformatische stichting voor hulp aan thuislozen

Koorzangavond

D.V. 20 mei 2006

19.30 - 21.15 uur

Hervormde Brugkerk

Kerkweg 232 Waddinxveen

Medewerkenden:

- * Jeugdkoor Jong Sursum Corda uit Gouda
- * o.l.v. Bart van Putten, organiste Marja van de Beek-Vos
- * Christelijk Mannenkoor Tehillim uit Dordrecht
- * o.l.v. Dick van Luttikhuisen, organist Tinus Korevaar

Toegang vrij

Collecte ten bate van Ontmoeting

Stichting China

Veenendaal

Kinderellende in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

JEUGDAPPEL -16

Onder het thema 'Doeltreffend' organiseert het LCJ op D.V. 8 april voor de 8e keer het Jeugdappèl -16. In de deelthema's is er aandacht voor de pijlen die de duivel op zijn boog heeft. Het tweede thema spreekt over de pijlen van de Heere. De verschillende onderdelen van het programma zijn:

Videopresentatie

Helse pijlen - Ds. P.L.D. Visser
Interview met Johan Vreugdenhil
Vragenbeantwoording

Hemelse pijlen - Ds. A. van der Zwan
Verder is er veel samenzang, een muzikaal intermezzo door jv-leden en een speciaal magazine na afloop. Alle -16 jongeren zijn van harte welkom. Locatie: Veluwehal, Barneveld.

Tijd: van 10 - 12 uur. Kijk voor meer info op www.lcj.nl of bel de jeugd-werkadviseur (0184-614525).

STICHTING
Bonisa
ZENDING

Secretariaat:
Bonisa Zending
Grachtweg 20
2161 HN Lisse
Tel. 0252-41 82 69
Fax 0252-42 59 19
www.bonisa.nl

SNEEUWVAL VERWOEST KERKEN

China. Sneeuw in Lisuland

Komt bijna nooit voor. Nu wèl. Heel veel kerkdaken zijn bezweken onder het enorme gewicht van zware sneeuwval. Wanden ingestort. Interieurs vernield. De Lisu christenen doen wat in hun vermogen ligt, maar ze zijn arm en hun financiële draagkracht is zeer gering. Wederopbouw kost gemiddeld 7.500 euro per kerk. Bonisa wil namens u helpen, zodat mensen rondom Gods Woord weer bijeen kunnen komen.

Uw steun is van waarde

Project

Herstel kerken

CHRISTENEN IN LISULAND

Postbank 31.555.32

o.v.v. Herstel Kerken Lisuland

Bij Kliksafe-ADSL krijgt u optimale veiligheid.

Goed voor uw pc;
voor u en uw kinderen!

www.kliksafe.nl/adsl
of bel (0341) 27 49 99

Klikwereld: voor kids tot en met 12 jaar. Leuk en leerzaam.

Probeer het een week vrijblijvend!

www.klikwereld.nl
of bel (0341) 27 49 99